

**Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara**

Bakalárska práca

SOCIÁLNY DOKUMENT: POSLEDNÍ

Denisa Semková

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Študijný program Výtvarná umění
Študijný obor Multimediální design
Špecializácia Užitá fotografie

Bakalárska práca

SOCIÁLNY DOKUMENT: POSLEDNÍ

Denisa Semková

Vedúci práce: Mgr. Radovan Kodera

Katedra výtvarného umění

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prehlasujem, že som praktickú aj teoretickú časť spracovala samostatne a použila iba uvedené pramene a literatúru.

Plzeň , apríl 2018

.....
podpis autora

Moje poďakovanie patrí MgA. Radovanovi Koderovi, Barbore Bačovej a Markéte Tichej za ich konzultácie a najmä ich trpezlivosť a usmernenie pri tvorbe mojej bakalárskej práce.

Ďalej by som chcela poďakovať mojim kolegom, ktorí boli ochotní podstúpiť moje otravovanie fotoaparátom celú letnú sezónu a aj potom.

A v neposlednom rade by som poďakovala človeku, bez ktorého by tento projekt nebol možný, a to môjmu šéfovi Viktorovi Beránkovi, ktorý mi dal možnosť zažiť toto jedinečné povolanie.

OBSAH

1. MOJE DOTERAJŠIE DIELO V KONTEXTE ŠPECIALIZÁCIE.....	7
2. TÉMA A DÔVOD JEJ VOĽBY.....	8
3. CIEĽ PRÁCE.....	9
4. PROCES PRÍPRAVY.....	10
5. PROCES TVORBY.....	11
6. POPIS DIELA.....	13
7. PRÍNOS PRÁCE PRE DANÝ ODBOR.....	15
8. TECHNOLOGICKÉ ŠPECIFIKÁ.....	16
9. ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV.....	17
a) Knižné zdroje.....	17
b) Internetové zdroje.....	18
10. RESUMÉ.....	19
11. ZOZNAM PRÍLOH	20

1 MOJE DOTERAJŠIE DIELO V KONTEXTE ŠPECIALIZÁCIE

Počas štúdia na umeleckej strednej škole v Prešove som zistila, že okrem kreslenia, ktorým som sa v tej dobe zaoberala, ma začali zaujímať aj iné odvetvia umenia, ako modelovanie, grafické techniky a v neposlednom rade aj fotografia. Začala som fotografovať asi v pätnástom roku môjho života v podstate vtedy, keď som sa dostala na strednú školu a to do iného mesta a to bolo pre mňa niečo iné a hlavne inšpiratívne nie len v kreslení ale aj v novým médiách, ktoré som tam objavila a to bolo fotografia. Moja fotografia bola od začiatku dokumentárna. Dokumentovala som svoj život a život okolo seba a to všetko len preto aby som nezabudla na krásne zážitky, ktoré ho tvoria. Na strednej škole som sa špecializovala v odbore propagačné výtvarníctvo.

Po jej dokončení som sa však nevedela rozhodnúť, čo robiť ďalej. Okrem umeleckého smeru som zvažovala štúdium veterininy. Nutnosť rozhodnúť sa som nakoniec odložila a zvolila si pomaturitné štúdium fotografického dizajnu na súkromnej filmovej umeleckej škole v Košiciach. Medzičasom som bola prijatá na štúdium veterininy, kynologický odbor. Napriek všetkým týmto okolnostiam som sa však predsa len rozhodla pokračovať v umeleckom smerovaní a podala som si prihlášku na Západočeskú univerzitu v Plzni, odbor užitá fotografia.

Až tu som sa dostala k formovaniu môjho vlastného výtvarného jazyka. Myslím si, že to moju tvorbu ovplyvnilo vo veľkej miere. Samozrejme zostala som stále pri dokumentárnej fotografií, ale keďže sme dostávali aj iné témy, skúsila som si asi všetko a prešla aj tým, čo som si myslela, že nikdy nebudem fotiť. Moja tvorba sa rapídne zmenila, no ostala v rovnakom žánri. Pochopiteľne, bolo to školou, no

zároveň iným prostredím – väčšie mesto, ako som bola dovtedy zvyknutá. Novými možnosťami a v neposlednom rade i ľuďmi. A čo ma tiež ovplyvnilo v značnej miere bol pobyt a skoro polročné erasmus štúdium v Rumunsku na Universitatea de Arta si Design, ktoré mi dalo dosť veľa skúsenosti, či už v osobnom živote ale koniec koncov aj vo fotografií a iných médiách taktiež.

2 TÉMA A DÔVOD JEHO VOL'BY

Vo výbere témy som mala od začiatku štúdia úplne jasno. Dokumentárnou fotografiou som si bola istá, nevedela som však, čo presne dokumentovať. Chcela som dokumentovať niečo neobyčajne, niečo významné, niečo ojedinele, „niečo viac“. Počas štúdia sa moje plány menili. V prvom ročníku som začala s projektom, v rámci ktorého som dokumentovala skupinu bezdomovcov v Prahe, pri ktorej som sa zamerala na materializmus. Chcela som porovnávať, na čom ľuďom v okrajových vrstvách naozaj záleží. Tento projekt sa mi páčil a chcela som v ňom aj pokračovať, ale nakoniec ma omrzelo, nebolo to pre mňa „niečo viac.“

Niečo výnimočné, „niečo viac“ pre moju bakalársku prácu som objavila počas letnej brigády po prvom ročníku – je ňou práca vysokohorského nosiča. Rozhodla som sa zdokumentovať svojich kolegov pri vykonávaní tohto skôr poslania, ako povolania, ktorým sa slovenské Tatry pýšia ako posledným miesta v Európe a zrejme i vo svete, kde sa ešte stále vykonáva.

Je pre mňa neobyčajné, ojedinelé a výnimočné zachytiť tatranských nosičov, ktorí denne kvôli turistom riskujú životy. Denne vynášajú ťažké náklady za každého počasia v náročnom a exponovanom teréne, aby turista, ktorý zavíta na vysokohorskú chatu, si mohol zjesť teplu polievku a k tomu pekne vychladené pivo v teple chaty bez vody a elektriny, vysoko 2250 m. n. m., čo robí Chatu pod Rysmi najvyššie položenou chatou v Tatrách.

Moji kolegovia sa pre mňa stali vhodnými modelmi pre spracovanie témy sociálny dokument a jeho subjektívny a objektívny pohľad na vec.

3 CIEĽ PRÁCE

Mojou bakalárskou prácou je zdokumentovanie posledného povolania ako takého na svete, ktoré sa vykonáva už len na Slovensku. Vysokohorský nosiči vynášajú ťažký náklad na chod vysokohorskej turistickej chaty denne za každého počasia v náročné exponovanom teréne riskujú svoj život.

Pre mňa osobne je to vzácne už len tým, že toto krásne a ojedinelé povolanie sa vykonáva práve v mojej krajine. A pritom mám pocit, že málokto vie, čo toto poslanie obnáša. Je to akoby naše kultúrne dedičstvo, ktoré treba zachovať a chrániť. Preto by som touto prácou chcela ukázať toto krásne povolanie robene z lásky k horám.

Mojím cieľom je poukázať na to, že práca tatranského nosiča ma aj v tejto stále napredujúcej modernej dobe, hlavne v technike svojej opodstatnenie. Aby následne ľudia, ktorí ich vidia na chodníku s ťažkým nákladom, mali iný prístup k tomu, čo si na chate kúpia, aby si vážili ten hlt piva alebo čaju či horalku, zbytočne nevyhadzovali alebo nechávali na tanieri. Jednoducho vážiť si veci okolo seba. Výsledkom je kniha zobrazujúca len denné vynášanie ťažkého nákladu, tovaru ako pivo, kofola v sudoch a rôzne jedlo ktoré sa na chate potom varí.

Bakalársku prácu považujem len za načatý projekt, v ktorom chcem pokračovať, pokiaľ budem sama vykonávať túto prácu. Doba jedného roka nie je dostatočná na preniknutie do podstaty filozofie práce tatranského nosiča.

4 PROCES PRÍPRAVY

S počiatku som sa nazdávala, že s tvorbou bakalárskej práce mám náskok. Avšak kvôli pokazenému fotoaparátu som ten rok nemohla nič nafotiť a čas ísť dať fotoaparát opraviť nebol kvôli pracovnej vyťažnosti. Tento čas som využívala čítaním kníh o tatranských nosičoch, sledovaním dokumentov, študovaním historického pozadia, najviac však samotným spoznávaním tejto práce prostredníctvom vlastných rúk a nôh. Popri tom som, samozrejme, pripravovala kolegov na to, že raz sa stanú súčasťou mojej bakalárskej práce.

Po druhom ročníku sa mi pokazil znovu fotoaparát, tak som si požičala starú ťažkú zrkadlovku a fotografovala s nákladom na chrbte a ťažkým fotoaparátom na krku. Ale v priebehu sezóny som zistila, že fotoaparát sa dá do opravy aj poslať, keďže to bolo až v Prahe. Tento rok som zdokumentovala chatu a prácu na nej počas i mimo sezóny.

5 PROCES TVORBY

Mojím prvotným planom bolo túto komunitu tatranských nosičov a ich život. Zistila som však, že dokážem zachytiť len malú časť a vyžaduje si to dosť času už len v tom, aby si ma kolegovia prestali všímať.

Začala som fotografovaním cestou do práce, čiže to znamená 4,5 kilometra vzdialenej chaty s prevýšením 750 metrov (z 1500 m. n. m do 2250 m. n. m.) Na chrbte 30 kg potravín a na krku ťažká zrkadlovka. Vyrazila som stále neskôr ako kolegovia, tak aby som ich mohla fotiť, lebo som vedela že ich budem po ceste stretávať a predbiehať, pretože oni nosia trochu vyššie váhy.¹ Potom som dorazila na chatu a začala som pracovať, už som vedela kedy ich očakávať, tak som vyčkávala, buď len na okne (na chate už bolo veľa turistov) alebo na terase, keď sa dalo. Fotila som niekedy aj cez osobné voľno a to tak, že som chvíľu išla s nejakým nosičom cestou do práce alebo ešte keď kolegovia dorazili dole so znáškou odpadu, prázdnych sudov alebo plynových bômb.

Letnú sezónu 2017 som doplnila dokumentáciou občasných prípadov mimo sezóny, kedy bola chata výnimočne otvorená na objednávku. Po tomto období som zahájila prácu s približne 800 fotografiami.

Veľmi dlho mi trvalo prebrať sa nimi a trochu poopravovať svetlo keď to bolo potrebné a nejaké detaily. Až potom prišiel na rad užší výber, ten bol zložitý, ale podarilo sa mi to znížiť na 250 fotografií. Po tejto náročnej časti však prišla ešte náročnejšia, ako som si spočiatku myslela – tvorba knihy. Čo sa týka rozsahu knihy,

---

¹ dokumentácia vynášania nákladu v kilách

pôvodných 100 strán som musela zredukovať na 56 strán ponúkajúcich 35 fotografií k nahliadnutiu. Čo sa týka grafickej úpravy, spočiatku by som ju označila ako „divokú“, až priam negrafickú. V záverečnej fáze som knihu maximálne zjednodušila. Jej finálnu podobu mi pomohla dosiahnuť záverečná konzultácia pred tlačou. Z 35 fotografií som vybrala 12, ktoré budú vo formáte 30x45 cm vystavené. Celú prácu som doplnila o leporelá ako súbory náhľadových fotografií z jednotlivých dní vynášok práve jedného nosiča.

6 POPIS DIELA

Finálny výstup nadobudol formu knihy o vysokohorských nosičoch, v ktorej som zdokumentovala celý priebeh denného vynášania tovaru na najvyššie položenú chatu na Slovensku bez vody, elektriny a signálu.

Nosiči sa brodia v snehu, odolávajú búrke i víchrici, šliapu dlhými dolinami, stúpajú strmými svahmi v každom počasí, aby náklad dopravili vysoko na tatranské chaty. Vo Vysokých Tatrách sú najdôležitejším druhom, ktorému hrozí vyhynutie, lebo nielenže zásobuje chatu, ale je aj informátorom v doline za každého počasia, či je chodník schodný, kade ísť, pozná dolinu ako vlastnú dlaň. Samozrejme, obsluhuje pri okienku, znáša veci, odpadky, je prvý pri záchranných akciách. Je to veľmi dôležitý človečik v tatranskej doline. Bez nich by naše hory nemali takú tvár ako dnes. Neboli by lanovky, vleky a ani chaty. Sú dušou Tatier a pokým ich budeme stretávať na chodníku, tak si môžeme povedať, že aspoň niekde človečina nepodľahla technike.

Toto poslanie najlepšie vystihuje jeden z vyslúžených tatranských nosičov, ktorého citát aj opisuje prečo som si vybrala zdokumentovať práve to:²

„Nosič tatranský je endemit Vysokých Tatier špeciálne vyšľachtený z človeka rozumného na prelome XIX. a XX. storočia pre potreby vznikajúcich vysokohorských chát. Od človeka rozumného sa líši výraznými sklonmi k masochizmu, zúženými medzistavcovými priestormi, pričom najvýraznejším rozdielom je obrovský hrb, ktorý mu intermitentne narastá medzi lopatkami. Hrb môže dosahovať aj výšku

---

² Martin Maličský (online).2004 (cit. 2018-4-20)

niekoľkých metrov, jeho váha sa pohybuje obyčajne v rozmedzí 50- 80 kg, výnimkou však nie sú ani hrby s hmotnosťou 100 kg a viac.

Nosič tatranský sa takmer výlučne vyskytuje v oboch Studených dolinách a v Mengusovskej doline. V polovici XX. storočia bolo niekoľko chovných samcov úspešne introdukovaných do oblasti Chopka, Ďumbiera a Borišova, kde sa pod vplyvom miestnych trávno-blatistých terénov vyvinul zvláštny poddruh- nosič pasienkar. Brlohy si nosič tatranský stavia na miestach ležiacich mimo lavínových dráh a v blízkosti zdroja vody. Výnimkou je poddruh z Mengusovskej doliny, tzv. nosič- rysák, ktorý sa navyše ako jediný ukladá na zimný spánok.

V súčasnom pretechnizovanom svete sa nosič tatranský stáva ohrozeným druhom. Tento introvertný hrbáč je navyše aj veľmi plachý, preto v prípade náhodného stretnutia na niektorom z chodníkov sa správajte pokojne bez trhavých pohybov a hlavne mu nekladte tucty hlúpych otázok. Úplne postačí tiché „Veľa šťastia!“...“

7 PRÍNOS PRÁCE PRE DANÝ ODBOR

Celu dobu keď som fotila túto prácu som mala dojem, že to nebude mať žiaden prínos pre odbor. Teraz si myslím, že prínos práce tkvie v tom, že len málokto sa dostane do takejto komunity ľudí. Ja som sa tam dostala len kvôli tomu, že tam pracujem, ale inak by nebolo možné takto ich zdokumentovať. Ale skôr než pre odbor, prínos vidím aj hlavne pre verejnosť. Prispievam k tomu, že ľudia sa cez fotografie dozvedia viac o existencii a charaktere tohto poslania.

Aj preto som sa rozhodla, že knihu darujem do Sherpa múzea v Starom Smokovci aby si ju mohli pozrieť všetci turisti, ktorí zavítajú do Tatier.

8 TECHNOLOGICKÉ ŠPECIFIKÁ

Na vyfotografovanie tohto dokumentu som najprv musela použiť starú ťažkú zrkadlovku Nikon D300s, kvôli nefunkčnosti môjho malého tichého a hlavne ľahkého fotoaparátu. Na ňom som používala 50mm objektív so svetelnosťou 2.8f, lebo len tento som mala funkčný k dispozícii. Vo výnimočných prípadoch, keď sa mi napríklad vybil fotoaparát alebo som mala plnú kartu, som použila kolegov fotoaparát Nikon D5500. Až po opravení môjho fotoaparátu Fujifilm X100s som mohla začať z ľahkosťou fotiť.

Po dofotení fotografií som použila pre úpravu týchto fotografií program Adobe PhotoshopCS5. Následné som tieto fotografie ukladala do formy knihy a v tom mi napomáhal program Adobe InDesignCS6.

Na výrobu knihy som vybrala matný prírodný papier munken polar 130g/m dovnútra a na obal/titulnú stranu munken polar 400g/m. na zviazanie knihy som vybrala klasickú V4 väzbu šitú aj lepenú z otvoreným chrbtom aby boli priznane nite aj plátno. Ako predsádku do knihy som si dala vytlačiť štruktúru tatranských kameňov z blízkosti chaty a munken polar prírodný papier 170g/m.

Na 12 výstavných fotografií veľkosti 30x45 cm som použila matný natieraný papier aby fotografie viac vynikli. Taktiež som zhotovila malé 10 centimetrové leporela 9 kusov v rôznych dĺžkach ako náhľadové fotografie k práci a to jednotlivé vynášky ako príbehy samé o sebe.

9 ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

a) Knižná a periodická literatúra

1. KAPOLKA, B. *Chodníky bez značiek*. Bratislava: Smena, 1974.
ISBN 978-80-8119-036-0
2. BAJO, I. *Smiech na lane*. 4. vyd. Bratislava: Panoráma.sk, 2012.
ISBN 978-80-967997-3-2.
3. NOVÁKOVÁ, K. *Tatranskí nosiči: história nevšednej profesie*. 1. vyd. Tatranská Lomnica: I&B, 2008. ISBN 978-80-969017-5-3
4. KAPOLKA, B. *Kanadské smrekky*. 1. vyd. Bratislava: Smena, 1985.
ISBN 73-010-85.
5. ŠVORC, J. BARABÁŠ, P. *Spod krošne veselo i vážne*. 1.vyd. Bratislava: K2 studio, 2011. ISBN 978-80-9708119-5
6. ŠVORC, J. *Preteky vysokohorských nosičov Sherpa Ralley*. 1.vyd. Nový Smokovec: Klub vysokohorských nosičov, chatárov a priateľov, 2015. ISBN 978-80-972091-0-0
7. MACHALA, D. MIKOLAJ, D. *Kapolkov chodník*. 1.vyd. Bratislava: Spolok slovenských spisovateľov, 1995. ISBN 80-88735-25-4

b) internetové zdroje

<https://www.aktuality.sk/clanok/491591/nemusia-ale-chcu-naklad-lieci-telo-aj-dusu-hovoria-horski-nosici/>

<http://www.teraz.sk/publicistika/p-barabas-tatranski-nosici-su-poslednymi/280663-clanok.html>

<https://www.aktuality.sk/clanok/371066/tatranski-asketi-obetovali-horam-zivot/>

<http://snn.sk/news/zivot-prezil-s-nebesami-na-dosah/>

<http://poprad.dnes24.sk/zasada-horskych-nosicov-ak-chces-nosit-musis-nechat-hlavu-dole-183700>

<https://www.sherpacaffe.sk/sherpa-muzeum/>

10 RESUMÉ

In my Bacalar Thesis I am documenting a slow-dying profession, that is still kept alive in Slovakian mountains.

„Tatranský Sherpa“ are carrying heavy loads on their backs up the mountains, delivering food and necessities to cottages and chalets in areas of high altitude and/or areas that are unreachable by other means of transport. They do so daily, in every weather condition and over difficult and extreme terrains. Often they are wrestling their way through snow, storm and whirlwind. Risking their lives every day on the job, but they absolutely love it.

Without „tatranskych Sherpas“ the mountains wouldn't be what they are today. There wouldn't be cable cars, cottages or observation desks. They are soul of the High Tatras. As long as we keep meeting them on our way up, we can still rest assure that technology didn't reach every corner yet. Thankfully.

I feel thankful to be born in the country, that has kept this tradition for so long. I have decided to document this old profession, as it became my passion and lifestyle I love. I believe, most people don't even know it exists or what it takes.

It is our cultural heritage. One we should save and protect.

With my work I would like to expose this beautiful profession, performed with love for the mountains and the nature.

My mission was to show the importance of „Tatransky Sherpa.“

So when tourists visit mountains they would have better understanding and appreciation when enjoying the tea or bear with Horalka bite. Anything you buy there is carried for hours on someone else's back. Anything you leave behind on your plate is a waste. Simply be more grateful for what is around you and what you have. It is a privilege, especially so high up in the nature. So respect it.

“Posledni” is a book presenting daily responsibilities of handling and carrying food and products as heavy as bottles of drinks and barrels of bear. In my work I recorded a story during a one year period.

I would like to continue with the project past this thesis and for as long as I work there. I plan on getting into depths of mountain life and capturing more stories.

11 ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách

Príloha 2

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách

Príloha 3

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách

Príloha 4

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách

Príloha 5

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách

Príloha 6

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách

Príloha 7

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách

Príloha 8

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách

Príloha 9

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách

Príloha 10

cela definícia nosiča tatranského

Príloha 11

Inšpirácie kniha

Príloha 12

Tvorba knihy

Príloha 13

Tvorba knihy

Príloha 14

Nepoužité fotografie

Príloha 15

Nepoužité fotografie

Príloha 16

CD

Príloha 1

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu kilách¹

Zázraky

sa dejú ŠOK!

chystá ďalší rošádu?

zdvojnásobi?

„Panové, ono to boli, radi si dám patuzu.“

Dátum	Popis	Prírastok	Úbytok
30.8.	odpad + tašky		14 kg ↓
1.9.	sud kofola + buchty na salámě (+ voda)	↑ 90 kg (915)	
2.9.	bedny + odpad		17 kg ↓
4.9.	potraviny + rukavice atd. (ohcijo, chcijo, chcijo a nach vodopádem snižky)	↑ 17 kg (batohová)	
4.9.	potraviny	↑ 46 kg	
10.9.	sudtek + potraviny	↑ 40 kg	
11.9.	krosny		20 kg ↓
13.9.	salámy, buchty, masla (zástok za Kikonga)	↑ 15 kg (batohová)	
14.9.	sud		20 kg ↓
16.9.	potraviny	↑ 56 kg	
19.9.	boro, česko, pudr, škeha, bulli, halu, buch....	↑ 68 kg	
20.9.	bomba		20 kg ↓
21.9.	sud (21.9 - celodenní snižky = zima je tu...)		20 kg ↓
26.9.	dzusy, nětízky	↑ 44 kg	
24.9.	bedny + odpad		16 kg ↓
29.9.	potraviny	↑ 55 kg	
30.9.	bedny + odpad		20 kg ↓
		↑ 494 kg	147 kg ↓
		641 kg	

¹ Foto vlastné

Príloha 2

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách ¹

Do kuchyne

To je zmätok!

Kde berie silu? KONOPE!

MOZOG

VŠETKO O TOM, AKO HO NIELEN UŽÍVAŤ, ALE AJ EFEKTÍVNE VYUŽÍVAŤ.

KONEC TRÁVOU
 „S trávou jsem skončil. Pravda, neuplyne den, aby mě to nelákalo zase se k hulení vrátit. Na trávě není nic špatného, pokud ji konzumujete v rozumné míře, jenže já byl v jakési permanentní mlze. Ať jsem se nacházel kdekoli, jako bych s lidmi kolem neměl nic společného, emoční vazby prostě nefungovaly. Teď se cítím mnohem přítomnější. Dokonce občas brečím.“

Dneska je všechny roztrhnu jak žabu.

7.7.	SMETI		↓ 23 kg
9.7.	SUDISKO 4. ŠTRŮDLA	↑ 92 kg	↓ 13 kg
10.7.	SMETI	↑ 103 kg	↓ 27 kg
12.7.	MALÝ SUD + MALÝ SUD + SÝRY	↑ 68 kg	↓ 27 kg
13.7.	SUD + KURVA TURISTICKÁ	↑ 106,5 kg	↓ 18 kg
15.7.	POTRAVINY	↑ 81 kg	↓ 31 kg
16.7.	SUDIK, SMETI, TAŠKY	↑ 96 kg	↓ 30 kg
18.7.	POTRAVINY	↑ 80 kg	(3-25)
19.7.	SMETI		↓ 28 kg
21.7.	POTRAVINY	↑ 94 kg	
22.7.	SUD, SMETI, TAŠKY		
24.7.	SUDISKO 5. POTRAVINY		
26.7.	ODPAD, TAŠKY ek..		
28.7.	POTRAVINY		
29.7.	SULIK, SMETI		
31.7.	SUDISKO 6., POTRAVINY		

¹ Foto vlastné

Príloha 3

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách ¹

Velká hra o JURU

SRNEČEK BAMBI

TÁHNE

TROUFNETE SI?

„TA CHVÍLE, KDY JSEM HO USLYŠEL.“

JAK SE NEZBLÁZNIT Z TOHO, ŽE JSTE MILIONÁŘ?

jenom jeden, s tím se smířte.

26. 9.	hruškový, děky, gomarrum	↑ 44 kg
27. 9.	sud, proptavka černá	↓ 23 kg
29. 9.	50l sud, chlieb	↑ 77 kg
30. 9.		↓ 20 kg

LEGÁLNÍ DOPING (nejen v pracovní době)

↑ 518 kg + 107 kg = 625 kg

CHYTŘE DROGY

Oktober

1. 10.	50l sud, okloba	↑ 47 kg
3. 10.	okloby	↓ 13 kg
5. 10.	okloby, salámy, borovina	↑ 33 kg
6. 10.	bordel	↓ 16 kg
8. 10.	poživin (Rum, Borovina), potrav.	↑ 50 kg
9. 10.	okloby	↓ 27 kg
11. 10.	30l sud, sachty, kateiny	↑ 59 kg
12. 10.	50l sud	↓ 20 kg
14. 10.	pálavka, okloba, halušky...	↑ 73 kg
15. 10.	sud, okloby	↓ 31 kg
17. 10.	rotazky, potraviny	↑ 54 kg (1.45)
18. 10.	sud, bordel	↓ 23 kg
20. 10.	okloby, okloba	↑ 43 kg
24. 10.	30l sud	↑ 48 kg

¹ Foto vlastné

Príloha 4

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách ¹

JanO

Fešák

TEŠME SA Z DAROV ŽIVOTA

Jún:

1.6.2014	Malý sud	↑ 50 kg
3.6.	Malý sud, Tatarska, Hlavový hrniec	↑ 58 kg
4.6.	Bordel	↓ 16 kg
7.6.	2x 30L sud (od Wachterky po jednom)	↑ 89 kg
10.6.	30L Sud, potraviny	↑ 63 kg
11.6.	Bordel	↓ 14 kg
14.6.	30L Sud, potraviny	↑ 70 kg
15.6.	Sudle, bordel	↓ 25 kg
17.6.	30L Sud, potraviny	↑ 59 kg
19.6.	Sudle, bordel	↓ 25 kg
20.6.	50L sud, chleby	↑ 48 kg
21.6.	Sudky, bordel	↓ 26 kg
23.6.	50L sud	↑ 79 kg
24.6.	Sud	↓ 20 kg
26.6.	50L sud, potraviny	↑ 82 kg
27.6.	prepravky	~~↑ 20 kg~~ ↓ 20 kg
29.6.	30L sud, halušky	↑ 65 kg
30.6.	Sudle	↓ 18 kg
		↑ 685 kg + ↓ 164 kg = 849 kg

Júl:

2.7.	50L sud, Radler	↑ 84 kg
3.7.	bordei, prepravky	↓ 100 kg
5.7.	50L sud, potraviny	↑ 89 kg
6.7.	bordei	↓ 18 kg
8.7.	50L sud, halušky	↑ 82 kg
8.7.	Sudle, bordel	↓ 25 kg
11.7.	50L sud, smotany	↑ 84 kg
12.7.	bordei	↓ 19 kg
14.7.	30L sud, potraviny	↑ 66 kg
15.7.	bordei	↓ 23 kg
17.7.	50L sud, hrniec	↑ 94 kg

Všetko, čo (ne)potrebujete vedieť o [svadbe]

¹ Foto vlastné

Príloha 5

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách ¹

August		
2.8.2017	50L sud, rodlas	↑ 85 kg
3.8.	sud, bordel	↓ 28 kg
5.8.	50L sud, vajcia, sactony, kuraly, strudla	↑ 104 kg
6.8.	sud, bordel	↓ 25 kg
8.8.	50L sud, potraviny, rodlas	↑ 108 kg
8.8.	sud, bordel	↓ 29 kg
9.8.	50L sud, vajcia	↑ 44
9.8.	boradol	↓ 16 kg
11.8.	50L sud, potraviny	↑ 89 kg
12.8.	sud, bordel	↓ 23 kg
14.8.	potraviny	↑ 83 kg
15.8.	50L sud, syr, graham	↑ 46 kg
15.8.	boradol	↓ 20 kg
17.8.	50L sud, buchty, zavin	↑ 83 kg
18.8.	boradol	↓ 16 kg
20.8.	30L sud, buchty, strudel, syr	↑ 40 kg
21.8.	sud, bordel	↓ 25 kg
23.8.	potraviny	↑ 45 kg
26.8.	50L sud, strudla	↑ 83 kg
27.8.	boradol	↓ 18 kg
		↑ 933 + ↓ 200 = <u>1133 kg</u>
September		
1.9.2017	30L sudik, potraviny	↑ 41 kg
2.9.	sud	↓ 20 kg
7.9.	50L sud, potraviny	↑ 44 kg
8.9.	boradol	↓ 14 kg
10.9.	50L sud, trica	↑ 81 kg
11.9.	boradol	↓ 20 kg
13.9.	plechovky	↑ 42 kg
14.9.	boradol	↓ 10 kg
16.9.	50L sud, chleby	↑ 82 kg

8 Foto vlastné

Príloha 6

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách ¹

JABLŮV MERTIN BEAR
PRÁCE JAKO POSLÁNÍ

31.8.	SUD, ODPAD	↑ 100 kg	↓ 29 kg
2.9.	SUDSKO KOFO 13. BOCHTY, CHLĚB, VAJČIA		↓ 14 kg
3.9.	ODPAD	↑ 44 kg	
5.9.	PIVOPECH, JOGURTY		↓ 24 kg
6.9.	PBLAHEU PŘEPRAVKY	↑ 87 kg	
8.9.	SUDSKO KOFO 14. ŠTĚDĚLA		↓ 28 kg
9.9.	SUD, PŘEPRAVKY, SMETI	↑ 73 kg	
11.9.	CHLĚB, PIVOPECH, DEJANOVKA		↓ 18 kg
12.9.	SMETI	↑ 21 kg	
14.9.	CHLĚB, TATRAZKA ...		↓ 17 kg
15.9.	SKLO, ODPAD	↑ 80 kg	
17.9.	SUDSKO 15. SERVITKY		↓ 30 kg
18.9.	SUD, PŘEPRAVKY, SMETI	↑ 45 kg	
20.9.	POTRAVINY		↓ 18 kg
22.9.	PŘEPRAVKY	↑ 15 kg	
24.9.	MÁSO, KLOBÁSA, CHLĚB... (v bobaku)	↑ 53 kg	
27.9.	PELETKY		↓ 27 kg
28.9.	SUD, PŘEPRAVKY	↑ 74 kg	
30.9.	POTRAVINY		

CELKEM   ↑↓ 797 kg

PROTI PROUDU

¹ Foto vlastné

Príloha 7

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách ¹

OSOBNOSŤ, KTORÁ JE NATOLKO ČINORODÁ, ŽE JEDNA SPRÁVA O NEJ BY BOLA RÚHANÍM...

↑ 884 kg   0   ↑ 884 kg

CELKEM ↑↓ 1133 kg

BOŽÍ DAR PRO KAŽDÉHO
TAJOMSTVO LEGENDY PO STOPÁCH JEŽIŠKA [KRISTUSA]

AUGUST

1.8.	SUD, SMETI		↓ 24 kg
3.8.	SUDSKO 7., CHLEB, BUCHTY	↑ 93 kg	
4.8.	SUD, SMETI		↓ 23 kg
6.8.	SUDSKO 8., CHLEB, ŠTRŮDLA	↑ 92,5 kg	
7.8.	PBLAHEV, SMETI		↓ 31 kg
9.8.	SUDSKO 9., PADIČ, PEKY	↑ 96 kg	
10.8.	SUDSKO 10., TOALETÁK	↑ 84 kg	
11.8.	SMETI		↓ 14 kg
12.8.	PIVOPEČ, CHLEB, ŠTRŮDLA	↑ 70 kg	
13.8.	PBLAHEV, SMETI		↓ 33 kg
15.8.	SUDSKO 11., TRICKÁSA	↑ 85 kg	
16.8.	SMETI		↓ 19 kg
18.8.	POTRAVINY	↑ 82 kg	
19.8.	SMETI		↓ 15 kg
21.8.	MEDOVINA, PIVOPEČ, SERVÍTKY	↑ 72 kg	
22.8.	SMETI, SUD		↓ 24 kg
24.8.	POTRAVINY	↑ 93 kg	
25.8.	SUD, ODPAD, PŘEPAVKY		↓ 31 kg
27.8.	SUDSKO 12., BUCHTY, HALUŠKY	↑ 88 kg	
28.8.	PBLAHEV, ODPAD		↓ 24 kg
29.8.	SOUDEK, PEBBOLL, HALUŠKY, PUCHY	↑ 83 kg	

↑ 928,5 kg   0   ↑ 84,4 kg

CELKEM || 1166,5 kg || ↑ AUGUST ↓

¹ Foto vlastné

Príloha 8

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách¹

S I E R P I E Ň		3
		KUOA
1. 08.	Prepracky, odpadky, zrklo	29 ↓
3. 08.	Veľký zud č 12 + ALKAČ + SYR + HALUSZ	112 ↑
PRVÉ VÝSLEDKY		
4. 08.	Malý zud	19 ↓
6. 08.	Veľký zud č 13 + jogurty, smotany	91 ↑
7. 08.	Odpadky, bordel	18 ↓
12. 08.	Plebsolvare pivo, allcač, halluszi, sladkosti	65 ↑
13. 08.	Veľký zud, prepracky, odpad	25 ↓
15. 08.	Veľký zud č 14 + plebsolvare pivo, kajzer paper	99 ↑
16. 08.	Prepracky	17 ↓
16. 08.	Veľký zud č 15 (ŽELEZNY LOTOS)	72 ↑
16. 08.	Prepracky	13 ↓
18. 08.	Veľký zud č 16 + ALKAČ, jogurty, smotany, bynoliz, pivo plebsolvare,	113 ↑
19. 08.	Odpadky	14 ↓
21. 08.	Veľký zud č 17 + (zrozi meny)	(-4kg) 76 ↑
22. 08.	Odpadky	17 ↓
24. 08.	Veľký zud č 18 + PIVO PLECH + ALKAČ + SYR	118 ↑
25. 08.	Veľký zud, odpadky, zrklo	36 ↓
Žasneme		
Ještě více		
27. 08.	Veľký zud č 19 + chleba	80 ↑
28. 08.	Veľký zud, prepracky	20 ↓
30. 08.	Veľký zud č 20 + ved bull / paradajky / vajca itd	101 ↑
31. 08.	Veľký zud x 2	25 ↓
(10 výsledk)		Ø 92,7
		↑ 927 ↓ 233
		<u>↑ 116</u>

¹ Foto vlastné

Príloha 9

Kniha vynášok – dokumentácia vynášania nákladu v kilách ¹

Október zesta
Spánok je niekedy najlepšia voľba.

2. 10.	otraviny	↑ 66 kg	
5. 10.	káncuchy na buty	↑ 28 kg	
6. 10.	odpad		16 kg ↓
8. 10.	chlást, potraviny (opät ledopád Kundun)	↑ 57 kg	
9. 10.	bedny, bordel, sklo (privýstup jižnou stěnou Rysů II-)		27 kg ↓
11. 10.	soudek, krutóny	↑ 50 kg	
12. 10.	malé sudisko (13-16 - tour de Polski)		18 kg ↓
14. 10.	potra + ohemó (plošnice attack) babkyně	↑ 52 kg	
19. 10.	soudek + bedny + odpad		27 kg ↓
20. 10.	potraviny + deky	(VR) ↑ 46 kg	
25. 10.	deky	↑ 40 kg	
24. 10.	odpad		19 kg ↓
28. 10.	soudek (malé himalájské dobrodružství pod vedením maďarského vůdce)	↑ 48 kg	

Spíte dostatečně dlouho a dobře?

¹ Foto vlastné

Príloha 10

Cela definícia nosiča tatranského²

Nosič tatranský (sherpa tatrica).

Nosič tatranský je endemit Vysokých Tatier špeciálne vyšľachtený z človeka rozumného na prelome XIX. a XX. storočia pre potreby vznikajúcich vysokohorských chát. Od človeka rozumného sa líši výraznými sklonmi k masochizmu, zúženými medzistavcovými priestormi, pričom najvýraznejším rozdielom je obrovský hrb, ktorý mu intermitentne narastá medzi lopatkami. Hrb môže dosahovať aj výšku niekoľkých metrov, jeho váha sa pohybuje obyčajne v rozmedzí 50- 80 kg, výnimkou však nie sú ani hrby s hmotnosťou 100 kg a viac.

Nosič tatranský sa takmer výlučne vyskytuje v oboch Studených dolinách a v Mengusovskej doline. Občas ho možno pozorovať aj v iných lokalitách, kde je jeho prítomnosť viazaná na krátkodobé aktivity filmárov alebo potápačov. V polovici XX. storočia bolo niekoľko chovných samcov úspešne introdukovaných do oblasti Chopka, Ďumbiera a Borišova, kde sa pod vplyvom miestnych trávno-blatistých terénov vyvinul zvláštny poddruh- nosič pasienkar. Brlohy si nosič tatranský stavia na miestach ležiacich mimo lavínových dráh a v blízkosti zdroja vody. Výnimkou je poddruh z Mengusovskej doliny, tzv. nosič- rysák, ktorý sa navyiac ako jediný ukladá na zimný spánok.

Strava nosiča je akousi zmesou stravy človeka rozumného a koňa ťažného. Čo sa týka tekutín, tento tatranský príbuzný tibetského yaka ich dokáže počas jednej špacírky vstrebať až 5 litrov, pričom podiel alkoholu v tomto objeme je individuálny.

Odev nosiča v priebehu desaťročí kopíroval aktuálne trendy odievania horofilného človeka rozumného. Dlhé roky sa držal tradičných prírodných materiálov ako vlna, bavlna a koža. Potom prišla éra dederónov, nasledovala éra šuštiakov, ktorú na prelome tisícročí vystriedala éra syntetického termo prádla. Nakoľko zápach spotenej syntetiky výrazne obmedzoval nosiča tatranského v reprodukčných aktivitách, tento sa v poslednej dobe inštinktívne začal vracieť k prírodným materiálom, najmä vlnenému termo prádlu.

Nosič tatranský kráča s dobou aj v otázke technických pomôcok pre pohyb horách. Skialpinistická výstroj sa ujala najmä vo Veľkej studenej doline, kde má teritórium nosič- zbojník. Kvalitné slnečné okuliare sú zasa výsadou nosiča- teriňáka, ktorého trasa aj brloh sú ako jediné celoročne v slnečnom kúpeli. Nosič- zámkar (niekedy aj hanlivo nazývaný hájenkár) má zasa v štandardnej výbave čisté spodky a liter vodky, pre prípad vysoko pravdepodobného stretnutia s medveďom. Nosiča- raineráka zasa spoznáme podľa nezameniteľného goralského klobúka a zástupu fanyniek vo vekovom rozmedzí 0- 100 rokov.

Ak by sme aktivity nosiča mali prirovnať k športovým odvetviám, určite by trebalo spomenúť šach, windsurfing či kaňoning. Šachu by sa dala prirovnať príprava hrbu, kedy toto ťažné plemeno musí rozmýšľať, kombinovať a klásť tovar na správne pozície. O windsurfinhu možno hovoriť, ak vietor dosahuje rýchlosť nad 20 m/s. Hrb sa vtedy stáva plachtou, ktorá nosiča posúva do nepredvídateľných smerov (a zásadne mimo vydupaného chodníka). Počas veľkých dažďov sa zasa potoky v dolinách menia na divoké riavy a presun tohto čisto suchozemského živočícha terítom sa mení na kaňoning do kopca.

V súčasnom pretechnizovanom svete sa nosič tatranský stáva ohrozeným druhom. Tento introvertný hrbáč je navyiac aj veľmi plachý, preto v prípade náhodného stretnutia na niektorom z chodníkov sa správajte pokojne bez trhavých pohybov a hlavne mu nekladte tucty hlúpych otázok. Úplne postačí tiché „Pán Boh pomáhaj!“ alebo „Veľa šťastia!“...

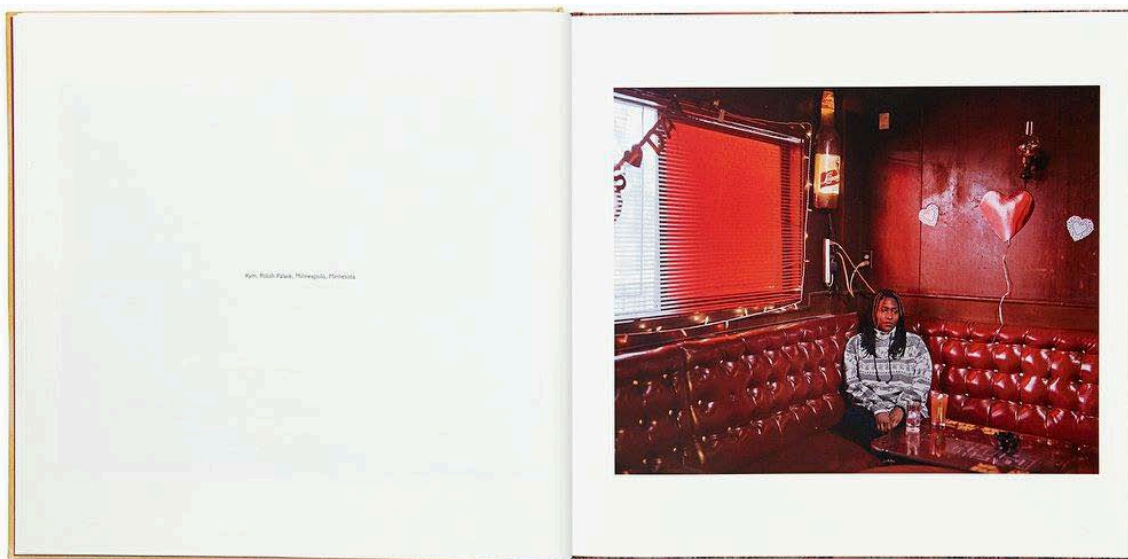
---

² Martin Maličský (online).2004 (cit. 2018-4-20)

Dostupné z: <https://www.sherpacaffe.sk/sherpa-muzeum/>

Príloha 11

Inšpirácie kniha³

³ Dostupné z: <https://www.dalpine.com/collections/bookstore>

Príloha 12

Tvorba knihy⁴

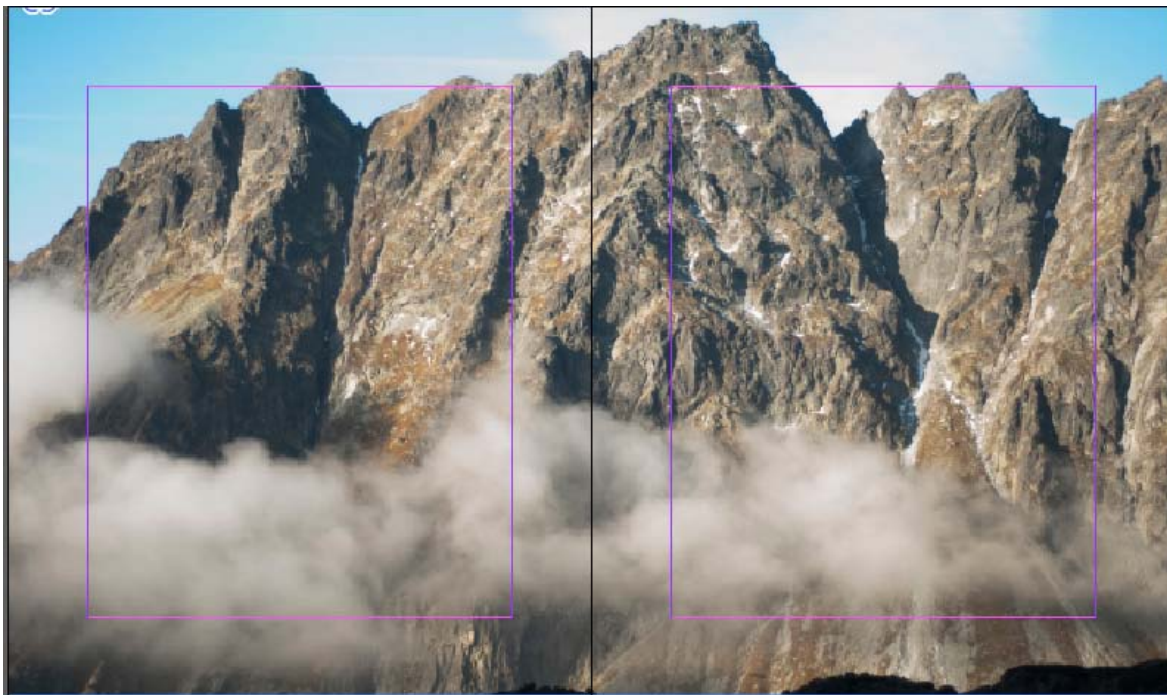
---

⁴ Foto vlastné

Príloha 13

Tvorba knihy⁵

---

⁵ Foto vlastné

Príloha 14

Nepoužité fotografie⁶

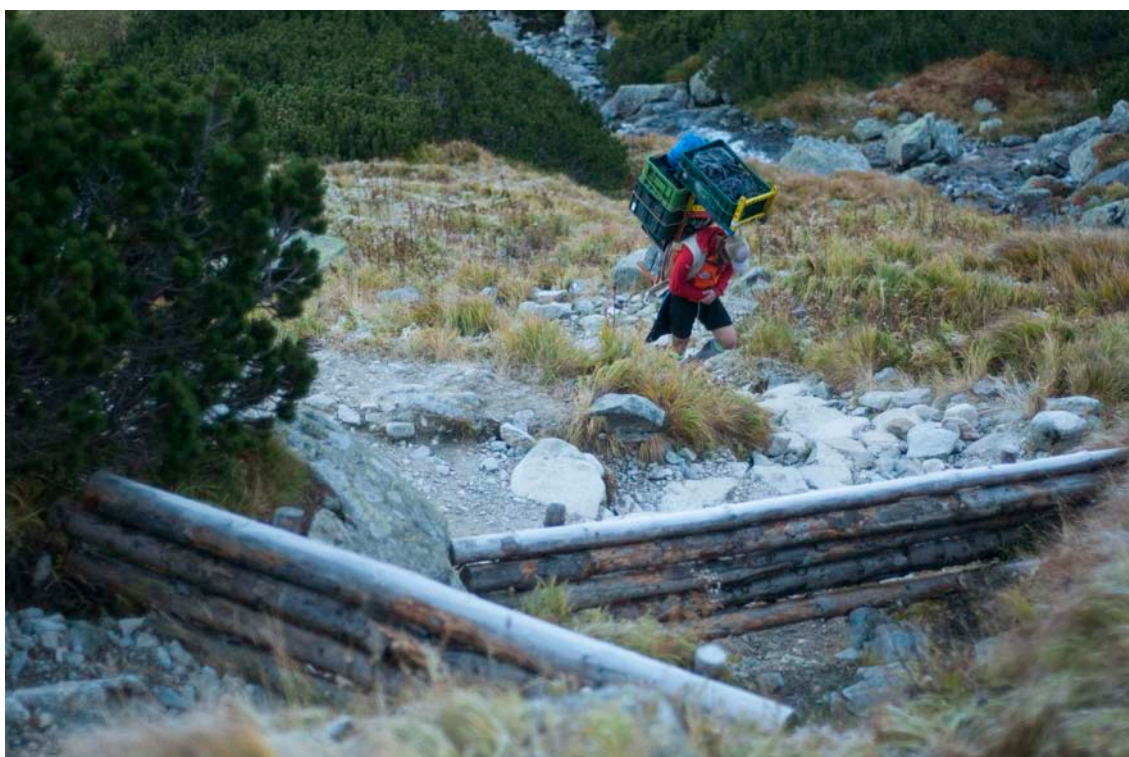

---

⁶ Foto vlastné

Príloha 15

Nepoužité fotografie⁷

---

⁷ Foto vlastné